

Кубишина Н.С.
к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»
Цанук О.Ю.
студент ФММ, НТУУ «КПІ»

ВИКОРИСТАННЯ АУТСОРСИНГУ НА РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

В статті проаналізовано доцільність застосування аутсорсингу в логістиці та відповідність функцій аутсорсингових операторів всіх рівнів в сучасних умовах. Запропоновано напрямки підвищення ефективності діяльності операторів логістичних послуг для посилення конкурентоспроможності підприємства.

In the article expedience of application of outsourcing in logistic and accordance of functions of outsourcing operators of all levels is analyzed in modern terms. Directions of increase of efficiency of activity of operators of logistic services are offered for strengthening of competitiveness of enterprise.

Ключові слова: ринок логістичних послуг, аутсорсинг, логістичний ланцюжок, PL-оператори, рівні логістики, попит.

Вступ. В підприємницькій діяльності логістика являється інструментом успішної конкурентної боротьби. Особливе місце в логістиці набуває аутсорсинг логістичних послуг. Використання аутсорсингу є ефективним способом зниження витрат на логістичні бізнес-процеси виробничих і торговельних підприємств в рамках стратегії мінімізації інвестицій в непрофільні функції підприємства. Передача логістичних функцій на аутсорсинг для вітчизняних підприємств є інноваційною технологією і потребує ретельного вивчення світового досвіду та пошуку шляхів впровадження із врахуванням специфіки розвитку українського ринку логістичних операторів [1]. Процеси постачання збуту значно ускладнились, тому рівень логістичних знань протягом усього ланцюжка створення вартості поступово перетворився в ключовий фактор успіху. У зв'язку з цим, на вітчизняному ринку, збільшилась потреба на послуги PL-провайдерів.

Проблемам аутсорсингу присвячені роботи Н. Чухрай, Дж. Брайан Хейвуда, С. Календжян, Р. Герасименко, С. Вихляева, Д. Михайлова [2, 3, 4, 7] та ін. В даних роботах досліджена методика визначення доцільності передачі логістики, або окремих її функцій, в аутсорсинг. На наш погляд, не в повній мірі розкриті питання застосування логістичного аутсорсингу на ринку України, переваги і недоліки цього використання.

Постановка задачі. Метою статті є аналіз складу та динаміки існуючих умов ринку логістичних послуг, визначення основних напрямів аутсорсингу, що можуть бути застосовані в логістиці. Робота базується на методах: математичної статистики, аналогій та кабінетні дослідження

Результати дослідження. Термін «аутсорсинг» означає скорочення або відмову від власного бізнес-процесу, переважно не ключового або неприбуткового для підприємства і передачу його спеціалізованим компаніям. Аутсорсинг є однією з найбільш сучасних і успішних бізнес-моделей, що дає змогу досягти реальних конкурентних переваг. Поступово відбувається перехід від побудови внутрішніх логістичних схем на підприємстві до передачі логістичним операторам управління ланцюгами постачань. Для доцільності застосування аутсорсингових систем розглянемо потребу вітчизняних підприємств в аутсорсингу логістичних рішень за допомогою логістичного ланцюжка від виробника до споживача.

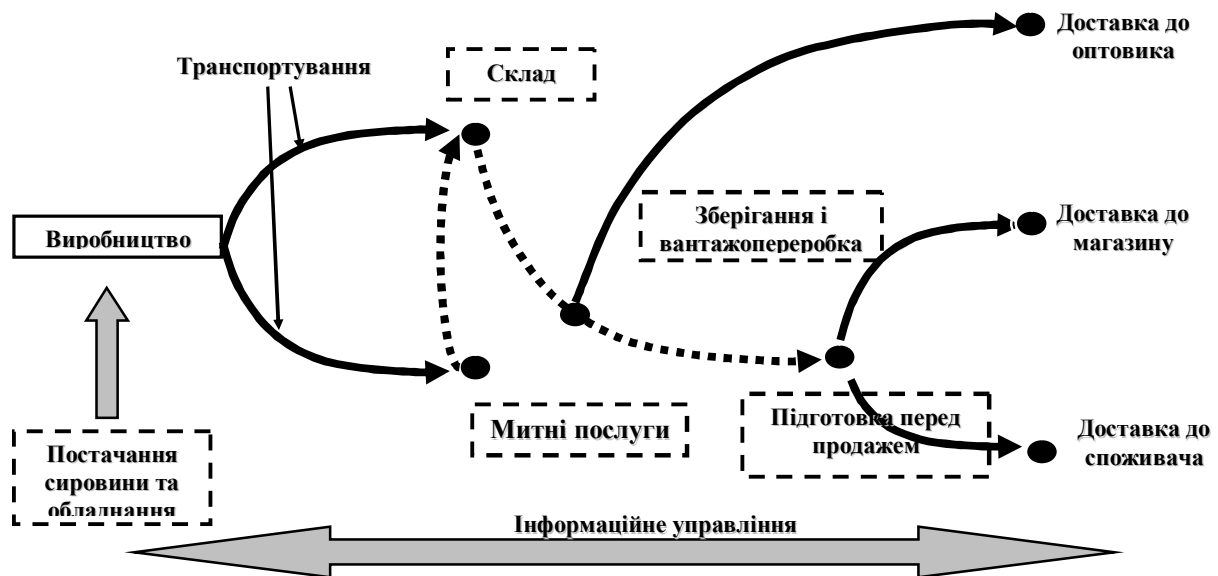

Рис.1. Логістичний ланцюжок від виробника до споживача

Ланцюжок логістичних функцій є інтегрованою структурою, в рамках якої організація об'єднує зусилля зі своїми постачальниками, щоб ефективно довести продукцію до своїх споживачів [6]. Суть аналізу логістичного ланцюжка зводиться до таких положень:

- вартість товару формується впродовж усього ланцюжка поставок, позначаючись критичним чином тільки на останній стадії – стадії продажу кінцевому споживачу;
- на вартості товару в пункті конкретного продажу критичним чином позначається загальна ефективність операцій по всьому ланцюжку поставок;
- найбільш керованими, з погляду вартості, є початкові стадії виробництва товару, найменш керованими – останні стадії продажів.

Управління ланцюжком поставок, перш за все, дозволяє синхронізувати операції, зв'язуючи різні бізнес-одиниці в струнку керовану систему, направлену на ефективне задоволення вимог кінцевого споживача. Як показує досвід роботи українських підприємств, передача логістики на аутсорсинг за такою схемою, дозволяє знизити загальну суму відповідних витрат на 15-20 %. За звітними даними вітчизняних підприємств за 2008 рік, застосування логістичного аутсорсингу дозволяє: скоротити час виробництва товарів на

25 %, знизити собівартість виробництва продукції до 30%, скоротити об'єми матеріально-технічних запасів від 30 до 70 % [5].

Сполучення ефективності застосування інструментів логістики і тенденції концентрації підприємств на основних видах діяльності дає широкі можливості для розвитку ринку логістичного аутсорсингу й спеціалізованих логістичних посередників. Згідно з загальноприйнятою класифікацією логістичного обслуговування, цей ринок поділяється на чотири рівні. І кожен із них має на Україні свої особливості.

Логістика першого рівня (first party logistics - 1PL) – це внутрішня логістика, де всі послуги по транспортуванню, складському зберіганню, митним операціям і супутнім сервісом зосереджені всередині компанії-замовника. В Україні більше половини офіційного ринку логістичних послуг зосереджено всередині підприємств-замовників, і в цій частині складське господарство має визначну роль [4].

Логістика другого рівня (second party logistics - 2PL) – це зовнішня логістика. В цьому випадку одна чи декілька операторів виконують для замовника базові логістичні послуги: транспортування, складське зберігання. В цьому секторі знаходиться весь український ринок логістичних послуг. Якщо транспортна логістика, яка зосереджена на перевезенні, задовольняє потреби промисловості і торгових підприємств (загальний обсяг вантажоперевезень за січень-лютий 2009 р., за даними Державного комітету статистики України, склав 121,8 млн. т), то на складські послуги попит значно перевищує пропозицію.

Логістика третього рівня (third party logistics - 3PL) – зовнішня логістика. Логістичні послуги цього рівня зосереджені на комплексному управлінні процесами транспортування і зберігання вантажів. Це означає, що провайдер не тільки транспортує вантаж, але й виконує всі послуги експедиції (в тому числі митного чищення). На сьогоднішній день послуги даного рівня в Україні надають усього декілька операторів, але із значними поправками.

Логістика четвертого рівня (fourth party logistics - 4PL) – зовнішня і внутрішня логістика. Компанія-провайдер, виконуючи функції 3PL-оператора логістичних послуг, також зобов'язується виконувати функції планування логістичних операцій, координацію роботи субпідрядників, ведення документації тощо [3].

На сьогоднішній день в українських логістичних компаній мало шансів на виживання серед існуючих на місцевому ринку 3PL- та 4PL-операторів. Для того, щоб вижити в конкурентній боротьбі, українським логістичним компаніям потрібно дотримуватись загальної стратегії тісного зв'язку із клієнтами.

Висновки. Використання аутсорсингу позбавляє від цілого ряду проблем, пов'язаних з реалізацією транспортних бізнес-процесів, що дозволяє підприємствам зосередитися на своїх профільній діяльності, з'являється можливість опанувати нові конкурентні позиції на ринку за рахунок застосування внутрішніх резервів підвищення рентабельності. Серед позитивних сторін аутсорсингу можна виділити наступні:

1. Зниження вартості реалізації бізнес-процесу (скорочення та контроль витрат; вивільнення внутрішніх ресурсів компанії для інших цілей (можливий синергетичний ефект));

2. Підвищення якості продуктів та послуг, що реалізуються (зосередження компанії на основній діяльності; використання спеціалізованого обладнання, знань, технологій);

3. Зниження ризиків, пов'язаних з реалізацією бізнес-процесу (скорочення впливу некерованих факторів; розподіл та часткова передача іншій компанії ризиків; здатність гнучко реагувати на ринкові зміни і внутрішні проблеми підприємства).

Таким чином, можна зробити висновок, що для підвищення конкурентоспроможності необхідним є активне впровадження аутсорсингу вищих рівнів (3PL та 4PL логістики). Аутсорсинг логістичних послуг для вітчизняних підприємств це перш за все ефективна організація логістичного ланцюжка від виробника до споживача, що надає можливість зосередитися на профільній діяльності та перемістити звільнені ресурси на перспективні галузі та проекти; можливість диверсифікувати ризики і розподілити відповідальність з 3PL-оператором.

Перелік посилань

1. Балабанова Л.В. Коммерческая деятельность: маркетинг и логистика [Текст]: учебник / Л.В. Балабанова, А.Н. Германчук. – Донецк: Донец. гос. ун-т экономики и торговли им. М. Туган-Барановского, 2007. – 230 с.

2. Должанський І.З. Конкурентоспроможність галузі [Текст] : навчальний посібник / І.З. Должанський. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 386 с. – ISBN 966-364-181-9.

3. Крикавський Є.В. Логістичне обслуговування [Текст] : навчальний посібник / Є.В. Крикавський, І.Н. Чухрай. – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 292 с.

4. Михайлов Д.М. Аутсорсинг : Новая система организации бизнеса [Текст] / Д.М. Михайлов // Логистика&Дистрибуция : сб. науч. тр. / Воронеж. межрегион. ин-т обществ. наук, Воронеж. гос. ун-т, Фак. менеджмента и маркетинга – Воронеж, 2006. – С. 256. – Библиогр.: с. 256.

5. Обзор рынка логистических услуг за 2008 год. [Электронный ресурс]: Компания УВК. – Режим доступа: <http://www.prometr.com.ua/category/news/warehouses/163>

6. Пурлик В.М. Рынок инвестиционных товаров и логистика [Текст] / В.М. Пурлик : ; Ин-т экономики города. – М., 2002. – 192 с. : схемы. – Библиогр.: с. 188-189. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.

7. Хейвуд Дж. Брайан. Аутсорсинг: в поисках конкурентных преимуществ [Текст] / Дж. Б. Хейвуд. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004 – 4500 пр. – ISBN 5-8459-0794-2.